

BALIK VE B

i ç i

Akdenizde Balıkçılık

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
HİDROBİYOLOJİ ARAŞTIRMA
TARAFINDAN, ET VE BALIK
MÜDÜRLÜĞÜ YARDIMI

E ALIKÇILIK

İNDEKİLER:

..... 3

SI FEN FAKÜLTESİ
IRMA ENSTİTÜSÜ
LIK KURUMU UMUM
YLE NEŞREDİLİR.

NO.
16

Kapak resmimiz, Hidrobiologi Araştırma Enstitüsü emrine verilen "Arar., gemisini göstermektedir. Almanyada D. W. Kremer Sohn Schiffswerft, Elmshorn, Hamburg tezgâhlarında 1951 senesinde inşa edilmiş olan bu gemi, 177 gross ton, 31.27 metre boyunda, M. A. N. Diesel Kahler motörleriyle mücehhez olup, 6 silindir, 380 H. P. adedi devir 375 dir.

BALIK VE BALIKÇILIK

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Hidrobioloji
Araştırma Enstitüsü Yayınlarından

ET ve BALIK KURUMU UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Yardımiyle Neşredilmektedir.

Sayı 16

Ekim

Cilt 2

İbrahim Horoz Basımevi
İSTANBUL
1953

Akdenizde Balıkçılık (1)

Balıkçılık ürünleri Akdeniz halkının beslenmesine eskidenberi yardım etmiştir. Eski Mısır'da balıkçılık, memleketin önemli endüstrilerinden birini teşkil ediyordu. Lâhitlerin üstündeki tezyinatın ifade ettiğine göre milâttan 2000 sene evvel olta balıkçılığı çok yayılmıştı ve bugün kullandıklarımızdan pek az değişik ağlar ve sepetler dahî istimal edilirdi.

Büyük denizci olan Fenikeliler, aynı zamanda usta balıkçı idiler. Endüstrileri balık ihracatına müsaade edecek bir gelişme derecesine varmıştı ve bilhassa daha ziyade tatlısu balıkçıları olan İbranilerle ticarî bağlar kurulmuştu. Bütün Akdeniz bölgesine dağılmış olan Fenike kolonileri, az ileri milletlerin tekniklerinin nükemmelleştirilmesinde rol oynamışlardır. Dalyan kullanılmasının da onlar tarafından bulunduğu iddia edilmektedir. İncil ve Tevrat da bir çok defalar balıkçılıkla ilgili faaliyetlerden bahsetmiştir. İsa'nın 12 müritlerinden Piere, André, Jaques, Jean profesyonel balıkçıydılar. Eski Yunanistan'da gayet müsait bir coğrafî mevki, bu endüstrinin gelişmesine imkân vermişti. O devrin Yunanlı balıkçıları Egedenizindeki göçleri biliyorlardı ve Aristo "Tabii İlimler Tarihi,"nde yüz değişik balıktan müteşekkil bir listeyi ortaya koyabilmişti. Tou avcılığı çok mühimdi ve ağların yardımıyla avlanan sürülerin yaklaşmalarını haber vermek üzere bir gözetleme sistemi kurulmuştu.

Eski Romada, esasında bir deniz devleti olmamasına rağmen, halkın balığa çok istekli olmasından dolayı, oldukça mühim bir balık endüstrisi vardı. Balık yetiştirilmesi (2) lâgünlerde muvaffakiyetle yapılıyordu. Esasında, pazarların çekme imkânları, tabii membalardan tedarik edilen miktarların daima üstünde kalmıştır. Yalnız, sahil suları işletiliyordu ve küçük gözlü ağların fazla kullanılması diplerde balığın azalmasını intaç ettirmiştir.

İmparator CLAUDIUS bu meselenin pek hususî bir alâka ile üzerinde

(1) "Bulletin Des Pêches De La F.A.O., nun cilt 5, no. 3-4, Mayıs-Haziran-Temmuz, Ağustos sayısından iktibas ve tercüme edilmiştir.

(2) Lagün = Adacklarla kesilmiş sahile komşu en derin deniz parçası

durmuş ve nihayet denizde balığı tekrar çoğaltmağa karar vermiştir. Şahsen *Scarus cretensis* (*) balığının pek meraklısı idi.

Fakat Yunan halkının da pek sevdiği bu tür ancak Egedenizde bulunurdu. Akvaryumlu gemiler hususî surette inşa ettirilir ve bunların Ege'den taşıdıkları binlerce canlı *scarus*, Astia açıklarında Tirenien denizine dökülürdü. Beş sene müddetle *scarus* avı ve satışı şiddetle men'edildi fakat bu nizam, ne kadar esash olursa olsun zamanın balık endüstrisine ferahlık getiremedi ve sonradan çıkarılan miktar da kifayetsiz idi.

İmparator CLAUDIUS tarafından Tirenien kıyılarına idhal edilen *scarus* nesillerini bugünkü İtalyan balıkçılarının avlamağa devam ettiklerini düşünmek oldukça tuhaftır.

Bu vak'a Akdenizin kifayetsiz istihsalâtının sahil memleketleri için, asırlardan beri bir düşünce mevzuu olduğunu gösterir. Modern zamanlarda da bu mesele hususî surette incelenmekten geri kalmamıştır.

Akdenizde Beynelmîlel İlmî Araştırmalar Komisyonunun himayesi altında seviyece çok yüksek araştırmalara başlanmış ve değişik memleketlerin teknisyenleri tarafından ayrı ayrı devam edilmiştir. (²) F.A.O. nun himayesi ile Akdenizde henüz kurulmuş olan Balıkçılık Umumî Konseyi de, istihsalâtı arttırmak üzere biolojik ve teknolojik sahalarda halihazırda yapılan araştırmaları teşvik etmek ve nizamlandırmakla vazifelenmiştir. Eski zamanlarda olduğu gibi şimdi de balık avlarının Akdeniz halkının gıdasına esash surette yardım etmesi elzemdir.

Bir çok memleketler, bilhassa Afrika kıt'ası, az işlenebilir toprağa maliktirler ve halkının besini hayvanî proteinler bakımından zayıftır. Gemilerin motörlendirilmesi gibi balıkçılık tekniğinden elde edilen terakkiler, şimdiye kadar araştırılmamış dipsuları ile teması mümkün kılmıştır. Daha az dikkat çeken yahut tesiri fazla hudutlanmış tekâmüller de elde edilmiş ve muayyen bir ölçü dahilinde avlanan miktarın arttırılmasına yardım etmiştir. İlmî ve teknik buluşların mübadelesi her zamankinden fazla endüstrinin gelişimine halen yardım ediyor ve birkaç Akdeniz milleti şimdiden balıkçılık mevzuunda teknik yardım istemişler veya görmüşlerdir.

Bütün memleketler bu endüstrinin gelişmesi ile ilgilenir görünmüş bazıları ilerlemeler kaydetmişlerdir. Diğerlerinin ise aksine olarak daha çok yapacakları işler vardır. Bu sebeplerden dolayı, Akdeniz sahilindeki her memleketin balıkçılık endüstrisini kısaca gözden geçirmek enteresan olabilir.

(*) *Scarus cretensis* = Lapin familyasından bir tür.

(²) F. A. O. = Food and Agriculture Organisation (Gıda ve Ziraat Organizasyonu)

Mısır :

Balıkçılık endüstrisi memleketin ekonomisinde mühim bir yer işgal eder ve tahminen 50.000 kişi bu işle geçinirler. Harp esnasında istihsalâtta mühim bir düşüklük kaydedilmiş ve o zamandan beri hükümet harp evveli istihsalâtına erişmek ve bilâhare geçmek için büyük gayret sarfetmiştir. Usulleri ve balıkçılık filosunu modernleştirmek üzere 3 senelik bir program tatbikata konulmuş ve denizde, lágünlerde ve tatlısudaki av istihsalâtı 1948 de 42.000 iken 1950 de, bu sene zarfında işlenebilir toprak sathını arttırmak üzere girişilmiş kurutma ameliyelerinden mütevellit bir su seviyesi düşmesinden dolayı göllerin istihsalâtında kaydedilen inişe rağmen 60000 tona ulaşmıştır.

1949 ve 1950 deki motörlü balıkçı tekneleri sayısındaki mukayese bilhassa tesirlidir ve elde edilen tekâmüle ait doğru bir fikir verir :

	1949	1950
Akdeniz limanları	160	239
Kızıldeniz (Süveyş)	18	20

Eğer her türlü gemi ele alınacak olursa, şu anda Mısır 50 ilâ 100 beygirlik motörlerle mücehhez 45 ayaktan 75 ayağa kadar 300 den fazla gemiye maliktir.

Milli istihsalâtın ihtiyaçları karşılama için yeni birliklikleri hizmete konmaları tasavvur halindedir.

Son 15 sene içinde, balık yetiştirimine hususî bir dikkat teksif edilmiştir. İstihsal kabiliyetini arttırmak üzere göllere dökülecek küçük balıklar kâfi miktarda yetiştirmek için 3 istasyon tesis edilmiştir.

Karun gölünde elde edilen sonuçlar zikredilmeğe değer. Bu göl, F'ayum eyaletinde Kahire'den aşağı yukarı 150 kilometrede bulunur. Başlangıçta tatlısu ile dolu olan bu göl, bölgede girişilen kurutma ameliyelerinin neticesi, tedricen tuzlu olmuştur ve şimdi ilk sathından az bir yüzeye sahiptir. İlk mevcut olan tatlısu türleri arasında yalnız *Tilapia* lar bakî kalmışlardır ve el'an hâkim ırkı teşkil ederler. 1935 de, tecrübe mahiyetinde göle dil balıkları ithal edilmiş ve sonuçları fevkalâde olmuştur ; balıklar çabucak büyümüşler ve normal olarak çoğalmışlardır, kefalların dahî göl sularındaki büyük miktardaki besin yüzünden, çok çabuk cesim bir boyaya eriştikleri müşahede edilmiştir, fakat tabii göçlerin mümkün olamamasından dolayı her sene bu türün sun'î olarak ithal edilmesi lâzımdır.

Şu anda Karun gölü dalyanları tam başarılı bir haldedir ve, bu gölün sun'i nüfuslandırılmasından vazgeçildiği takdirde mesleklerini terk etmek mecburiyetinde kalacak 100 kürekli teknedeki 2000 balıkçıyı yaşatmaktadır.

Mısır'da balıkçılık mevzuundaki ilmi araştırmalara, Milli İktisat Vekâletinin himayesi altındaki Fuad I Hidrobioloji ve Balık Avı Enstitüsünün yardımıyla devam edilmektedir. Biri Kahire civarında Banages'de tatlı sular için, diğeri de İskenderiye eyaletinde Meks'de deniz, delta ve göl balıkları için 2 tecrübe istasyonu faaliyettedir. Göllerin tekrar nüfuslandırılması ile meşgul olmak için Menzaleh gölü sahilinde bir üçüncü istasyon tasavvur halindedir. Mısır araştırma servislerinin emrinde 42 metrelik bir oseanografi gemisi ve 12 metrelik tecrübe av gemisi vardır.

Balıkçılığın gelişmesine yardım etmek üzere, bir mütehasşısın Mısır'a gelmesi ve hükûmeti balıkçılık istatistikleri (kolleksiyonu) mevzuunda aydınlatması için F. A. O. ile bir anlaşma hazırlık yolundadır.

Mısırlı memurlara burslar verilmesi dahî düşünülmektedir.

İspanya ve İspanyol Fası ;

İspanyaya gelen balık miktarlarının hemen hemen % 20 si Akdenizden çıkar. Mamafih, İspanya'nın Güney Atlas kıyılarının Akdeniz hududu üstünde bulunduğunu ve bu kıyılar boyunca avlanan bazı göçebe türlerin aslında, Akdeniz popülasyonuna dahil olduklarını hesaba katmak yerinde olur. Sardalya hâkim türü teşkil eder.

1946 ve 1947 de, Akdenizde İspanya ve İspanyol Fası tarafından avlanan miktarlar (mühim nevilere göre)

Cetvel : I

T ü r	T o n	
	1946	1947
Sardalya	45757	33236
Hamsi	4252	8529
Palamut, Torik ¹	756	615
Berlâm	1065	1382
Mezgit	2992	3502
Diğer türler ²	76656	74030
Yekûn	131478	121294

1 — Ton dahil değildir.

2 — Kabuklular dahil.

1947 de, İspanyol Fasına (Seuta ve Melilla) çıkartılan miktar, aşağıdaki şekilde ayrılabilen 14716 tona yükselmiştir :

Balık 14.280 ton (ki 8.186 tonu sardalya)

Kabuklular 353 ton, yumuşakçalar 84 ton;

1949 da Akdenizde İspanya ve İspanyol Fası tarafından avlanan miktarlar (bölgelere göre):

Cetvel : II

Bölgeler	T o n	
	Miktar	Sardalya
Güney Akdeniz (Fas dahil)	49.980	19.273
Doğu	17.768	5.484
Tramontane	30.442	10.216
Balear	4.068	34
Yekûn	102.258	35.457

Akdenizdeki İspanyol balıkçı filosunda sardalya avı için (lamparo)⁽⁴⁾ olduğu kadar diğer bir tip ağ da çok kullanılır. Başka çeşit ağlar da istimal olunur.

Dip balığı avı için küçük çapta teknelerden istifade edilir; oltalar, dip oltaları ve bir de değişik ağlar kullanılır.

Konservecilik İspanya'da balık hazırlama endüstrisinin en mühimmi-
dir ve başkası 1949 da 247 fabrikanın bulunduğu Atlas kıyılarındadır.
10 u İspanyol sahilinde ve 2 si İspanyol Fasında olmak üzere Ak-
denizde ancak 12 tane vardır. 1949 da, sardalya nisbeti % 70 olan
1600 ton civarında konserve balık istihsal edilmiştir. Aynı sene, Akde-
niz kıyısında 50 si İspanyol Fasında tesis edilmiş 179 tuzlama atölyesi
vardı ve 2000 tondan fazla tuzlu balık istihsal ediyorlardı.

İlmî araştırma, İspanyol Oseanografi Enstitüsüne bağlı olan Malaza
Oseanografi Laboratuvarı tarafından temin edilir.

1947 ve 1949 da Akdenizde İspanyol balıkçı filosunun vaziyeti:

(4) Balıkçılıkta kullanılan bir âlet.

Cetvel: III

1947	Buharlı		Motörlü		Yelkenli		Kürekli		Yekûn	
	No.	GRT	No.	GRT	No.	GRT	No.	GRT	No.	GRT
Güney Akdeniz	6	562	425	6516	629	1152	601	993	1661	9223
Doğu	—	—	520	6867	1324	3194	1324	1264	3168	11325
Tramontane	3	371	1758	15403	958	2536	2395	2066	5114	20376
Balearlal	2	56	470	1519	486	660	473	341	1436	2576
Yekûn. . . .	11	989	3173	30305	3397	7542	4798	4664	11379	43500
1949										
Güney Akdeniz	9	704	429	7083	622	992	734	1188	1794	9367
Doğu	2	300	529	8498	1074	2478	1008	826	2613	12102
Tramontane	3	145	2035	17774	763	1726	2030	1853	4836	21353
Balearlal	—	—	465	1476	322	415	123	103	910	1994
Yekûn. . . .	14	1149	3458	34371	2786	5611	3895	3970	10153	45416

Fransa ve Cezayir:

İstihsal bakımından Akdeniz avcılığı, Fransa için, Kuzeydenizi yahut Atlas Okyanusu'nunkinden daha az menfaatlidir. 1948 de Fransa'ya gelen miktarların yekûnu (kabuklular hariç) 320.000 ton civarındaydı. Bu yekûn üzerinden Akdeniz sahillerinden gelen miktar sadece 17.500 tona yükseliyordu, yani yekûnun yüzde 5,5 undan azdır. Bunun aksine 60.000 lik bir yekûn üzerinden 8000 balıkçı ile, Akdeniz sahilleri, Fransız balıkçı sayısının yüzde 13 ünü temsil ederler. Böyle bir mukayese istihsal kabiliyetindeki farkı aşikâr kılar. Akdenizin Fransız sahillerinden gelen miktarlar pratik olarak mahallî müstehlik tarafından tamamen çekilir ve buna rağmen, bölgenin mühim istihsal merkezlerinden bazıları, kendilerine lâzım olan mühim balık miktarını elde etmek için Kuzeydenizi ve Atlas Okyanusu limanlarına baş vurmaları zorundadırlar.

Kıt'a düzlüğünün, Lion körfezindeki sahasından başka, hudutlanmış ölçülerinden dolayı Fransanın Akdeniz sahillerindeki balıkçılığının ancak az bir ehemmiyeti olabilir. Orada, umumiyetle 25 tondan az haddi istisabisi olan tekneler işletmeğe konulabilir, fakat, diplerin mübalağalı taranmasından dolayı randıman oldukça düşüktür. Olta balıkçılığı, kürekli veza az takatli motörlerle mücehhez sandalların yardımı ile, kayalıklar arasında yapılır. Bu birlikler fevkalâde vasıflı balık çekerler fakat, tonaj itibariyle istihsal mühim değildir. Cezayir kıyılarına nazaran, Fransız kıyılarında açık deniz balığı daha azdır. Buna rağmen sardalya Collioure

gibi limanların istihsalâtının hâkim kısmını teşkil eder. Bu bölgede bir kaç konserve fabrikası bulunur; tuzlama ve (ezme) an'anevî bir endüstridir, fakat ilksel maddenin az bir kısmı mahallî istihsalâttan gelir. Büyük bir kısmı bilhassa ançuez, salamura halinde Cezayirden ithal edilir ve tekrar işlenir. Ton balığı mevsimlik bir avı teşkil eder fakat istihsalâtın önemi bir seneden diğerine çok değişir. Hepsi taze halde satılır.

Korsika'daki balıkçılığın hususiyetleri, umumiyetle, kıtasal Fransa için gösterilenlere benzer. Taranabilen dipler azdır ve bütün sahil boyunca dağılmışlardır. Böcek, *langust*, avı adanın civarındaki taşlık diplerde yapılır ve istihsalâtın büyük kısmı Fransaya ya akuaryumlu vapurlar yahut tayyareyle gönderilir.

Hemen hemen bin kilometrelik sahiliyle Cezayir 1949 da 28 bin ton balık istihsal etmiştir. Balıkçılık sahil boyunca ancak dar bir şerit dahilinde yapılabilir. Son 10 sene zarfında balıkçı teknelerinin sayısı iki misli olmuştur. 1949 da 149 balıkçı gemisi işler vaziyette olduğu halde bir sene evveli sadece 135 adet idi. Buna rağmen istihsalât 1949 da 1948 den daha düşük olmuştur, bunun da gösterebileceği gibi taranabilir dipler mübalâgalı işletilmeğe maruz kalmıştır. Nüfusta azalmanın önüne geçmek üzere yazın, (Hazirandan Eylül'e kadar) kara suları hududu dahilinde Cezayirli gemilere balıkçılık yasak edilmiştir. Bu tedbir kat'i bir menfaat temin etmesine rağmen koruma bakımından gayri kâfidir ve ilâvelere muhtaçtır.

Açık deniz balıkları, avlanan miktarların yarısından fazlasını teşkil eder, fakat sardalya avlayan gemilerin sayısı azalmıştır: 1948 de 527 kadar iken 1949 da 492 ye düşmüştür. Buna bağlı olarak, konserve endüstrisinde, fabrika sayısının artmasına rağmen, istihsalâtının azaldığını görülmüştür. 1948 de istihsalât 25 şer kiloluk 256.719 sandık iken 1949 da yalnız 219.113 sandık olmuştur. Tuzlama atölyeleri tersine, istihsalâtını bir miktar arttırmıştır.

İtalyan yahut İspanyol usullerine göre hazırlanan mahsul varillerde Fransa'ya ihraç edilir, orada daha fazla işlenmiş (produits) lerin hazırlanışlarında kullanılır. Akdeniz balığının avlanmasında balıkçıların fazla istihsal yapabilen makinelere intibak edebilmesini teşvik etmek için gayretler sarfedilmiştir. Fakat şimdiye kadar görünüşte ya sosyal ya ekonomik sebeplerden dolayı çeyingen kalmışlardır.

Mahallî hazırlama usullerinin iyileştirilmesini güden teknik çalışmalar, Castiglione'deki (Cezayir) Su Ürünleri ve Balıkçılık İstasyonu tarafından, oceanografik ve biolojik çalışmalarla aynı zamanda takip edilmektedir.

Şimdiye kadar, bilhassa yazın kuru olan akar suların gayri munta-

zamlığı yüzünden Cezayir'de tatlusu istihsalâtının ehemmiyeti azdı. Bununla beraber, Mazagran bölgesinin tatlusu balıklarını incelenmiş ve hidroelektrik bir tecrübe istasyonu kurulmuş bulunuyor.

Yunanistan :

1939 da yalnız 25.000 ton ve 1949 da 45.000 ton olduğu halde, 1951 de Yunan istihsalâtı 55.000 ton civarında hesaplanmıştır. 1939 da Yunan filosu, hemen hemen 180 buharlı gemi ve 5000 den fazla kıyı balıkçılığı yapan küçük balıkçı teknelerinden müteşekkildi. 1948 de, filonun faal kısmı 268 gemi ve 7.400 küçük birliğe yükseliyordu; hizmete konan son gemiler, büyük boylu ve iyi teçhiz edilmişlerdir. Kooperatifler mühim bir gelişme kaydetmişlerdir. 1944 de 49 ve 1948 de 60 taneydi. Bu sene, 20.000 kişinin balık endüstrisinden hayatlarını kazandıkları hesaplanmıştır.

İkinci dünya harbi esnasında balık endüstrisinin faaliyeti tamamen sekteye uğradığı gibi gemi ve makinelerin yüzde 35 ilâ 40 ının imha edildiği görülmüştür. Bu, müteakip gelişme bakımından bilhassa şayanı dikkattir. Bu sonuçlar, Yunan hükûmetinin sebatkâr hareketinin UNRRA ve F. A. O. gibi değişik beynelmilel organizasyonların yardımı ve Birleşik Amerika hükûmetinin desteklemesi sayesinde olmuştur. 1945/46 da UNRRA ve F. A. O. nun himayesi altında, bir Fransız biyologu, Gérard Bèlloc tarafından Yunan balıkçılığının umumî incelenmesi ele alınmıştır. Çalışmalarının sonuçları bu mevzuda evvelce bilinen vesaiki tamamlamıştır.

Senevi istihsalât, millî pazarların yılda tahminen 100.000 ton hesap edilen ihtiyaçlarına cevap verebilmek için henüz gayrı kâfidir.

1950/51 de uzak, sularda faaliyette bulunması mukarrer balıkçı gemilerini teçhiz etmek için kullanılan tahsisatı Ekonomik İşbirliği İdaresi (şimdiki Karşılıklı Emniyet İdaresi) temin etmiştir. Aynı menşeden yahut Yunan hükûmetince temin edilmiş tahsisatlar yeni gemilerin inşasına veya evvelce mevcut gemilerin yenileştirilmelerine hizmet etmiştir.

Balıkçılık (lâgün) lerde gelişmeğe devam etmiştir; bazı göller «itidea» türünden sazânlara nüfuslandırılmıştır. Yannina bölgesinde bir balık yetiştirme istasyonu kurulmuştur; İsviçre'den ithal edilen yumurtalar orada geliştirilmiştir.

Yeni av yerleri araştırılmış ve büyük derinliklerde yapılan ağ atma tecrübeleri iyi neticeler vermiştir.

Balıkçılık endüstrisinin gelişmesi, şimdiye kadar gayrı kâfi olan balığı çıkarma (avlama). işleme, nakil ve satış imkânlarının tekemmülünü her zamandan fazla lüzumlu kılmaktadır.

Halihazırda Yunan hükûmeti bu meselelerle uğraşmaktadır.

İsrail :

Balıkçılığın gelişmesi, İsrail hükûmeti tarafından takip edilen umumî kalkınma plânına dahildir. Şimdiye kadar yapılan gayretler balık istihsalâtının devamlı yükselmesi ile mükâfatlandırılmıştır. 1950 de milli ihtiyaçlar 25.000 tona yükseliyordu ve mahalli istihsalât bunun ancak üçte birini kapatabiliyordu. (1952 de istihsalât yekûnu tahminen 14.000 tonun üstüne çıkacaktır.)

İsrailde balık istihsalâtı (1949, 1950, 1952 için tahminler)
Cetvel: 4

Bölgeler	T o n		
	1949	1950	1952
Akdeniz			
Şalütaj	646.3	1091.9	2400
Kıyı balıkçılığı	252.4	344.1	900
Açık deniz balıkçılığı	—	444.1	800
Atlas Okyanusu - Kuzeydenizi	—	486.5	2650
Küçük göller	2938.2	4013.5	6000
Göller	395.7	707.0	1000
Yekûn	4233.6	7087.1	14250

Balıkçılığı incelemek üzere Singapur'a, Tayland'a, Endonezya'ya ve Batı Bengal'e bursiyeler gönderilmiştir. F. A. O. nun yardımı ile Tayland da seçilen balıklar, bursiyeler tarafından İsrail'e nüfuzlandırma tecrübelerinde kullanmak üzere gönderilmiştir.

İsrail gemileri tarafından en çok uğranılan bölgeler Akdenizin Doğu kısmında bulunur. İstihsalâtı tahdid eden sebepler, gemi eksikliği, müte-hassis işçiliğın bulunmaması, kaliteli makinelerin eksikliği ve limanlardaki kolaylık noksanlığıdır. İsrail hükûmeti, bu hali düzenlemek için şimdiden tedbirler almıştır.

1951 sonunda, İsrailin 15 ilâ 23 metre uzunluğunda, 120 ilâ 150 beygirlik motörlerle mücehhez, 25 balıkçı gemisi vardı. 1952 de bu fi-loya yeni 15 av gemisinin ilâvesi lâzımgeldiği düşünölmüştür. Diğer taraftan, 20 beygirlik motörlerle mücehhez 8,50 metrelik 10 gemi, 80 beygirlik motörlerle mücehhez 11 m. lik 5 gemi ve mahalli inşaattan 30 gemi de dahil olmak üzere halihazırdaki filoyu az zamanda büyüteceklerdir.

Evvelce 30 kulaçlık diplerde tatbik edilen şalütaj'ın şimdi 230 kulaça kadar giden diplerde yapılması balık istihsalâtını ciddî surette arttırmıştır.

1950 de İtalyan ve Türk balıkçılarının yardımıyla açık deniz balık avının ilk tecrübeleri yapılmıştır. Kullanılan ağların (lamparo) ları veya "tratalı olan,, ları vardır. Umumiyetle bu avcılık için kullanılan tekneler, balıkçı gemilerinden daha küçüktür; bununla beraber yazın bazı balıkçı gemileri ırıp ile de avcılık yapmışlardır. Kıyı balıkçılığı, henüz gelişmesinin en yüksek derecesine varmamıştır: küçük birlikleri makineleştirerek ve kullanılan değişik ağları islâh ederek istihsalâtı arttırmak ümid edilmektedir.

Kızıl Deniz'de Eilath'da (Akabah körfezi) balıkçılık tecrübelerine devam edilmektedir. Göllerdeki avcılık Tiberiad (Galile denizi) ve Huleh göllerine inhisar etmektedir. 1952 de bu iki göl için 1000 tonluk bir istihsâl tahmin edilmektedir. Avlanan en mühim türler Kineretha ve Tilapia* dır. Bu avcılık için ağlar ve motörlü gemiler kullanılmaktadır.

Balık yetiştiriciliği çabuk gelişmektedir ve bu yeni endüstrinin -1938 denberi- istihsalâtı hızla yükselmektedir. Şimdiye kadar İsrail'de balık yetiştiriciliği halihazırda ziraî istihsalâtın en verimli dallarından biri haline gelmiş olan sazan yetiştiriciliğine münhasır kalmıştır. Yetiştirme için kabili istifade olmıyan bölgelerde gölcükler inşa edilmiştir. Su, toprak ve memleketin iklim şartları bu gölcüklere yüksek derecede bir istihsal kabiliyeti sağlamıştır. 1951 sonunda, sazan yetiştirilen gölcükler 1875 hektarlık bir saha kaplıyor ve senede 4000 tondan fazla balık istihsal ediyordu. 6500 tonluk tahminî istihsalâtla beraber bu sahayı 1952 de 6500 hektara çıkartmak için gayretler sarfedilmektedir. Gölcük satışlarının en bariz artışı, memleketin kuzey kısmında (yukarı Galile) de görülür. Tahminen yüzde altmışı bu bölgede bulunur. Sazan yetiştirilmesi sulama havuzlarında olduğu gibi (Rachama idaresi) tuzlu suda (Güney Negev) dahî yapılmaktadır.

Balıkçılığın hükûmetçe idaresi Ziraat Vekâletine aittir.

Caeseria (Hayfa) Balıkçılık İstasyonu deniz avı meseleleriyle meşgul olur ve balık yetiştiriciliği hususundaki araştırmalar, şimdiye kadar Sdeh Nahum da bulunan ve Tantura'ya nakledilen bir balık yetiştirme istasyonu tarafından yapılır. Mişmore de bir balıkçılık mektebi de teessüs etmiştir ve 15 ilâ 16 yaşındaki gençler orada 3 senelik tahsil yapabilirler, daha yaşlıları için de tekâmül kursları vardır.

Şimdiye kadar elde edilen terakkilerin arttırılmasında hükûmete yardım etmek üzere dört mütehassıslık bir ekibin memlekete gönderilmesi

(*) Sardalya türleri.

ve deniz balıkçılığı, göl balıkçılığı ve balık yetiştiriciliği hususlarında hükûmete tavsiyelerde bulunması için F. A. O. ile bir anlaşma aktedilmiştir. Bu ekip, aynı zamanda, hükûmete balıkçı gemilerinin motörleştirilmesi ve islâhı, keza balıkçılık metotlarına taallûk eden hususlar hakkında tavsiyelerde bulunacaktır; balıkçılık işleri idare personelinin yetiştirilmesi ne de yardım edecektir.

İtalya :

Açık deniz türlerinin avı, İtalyan balıkçılığında mühim bir yer işgal eder. Sardalya, ançuez, ton ve uskumru İtalyan kara sularının büyük bir kısmında bulunur ve esaslı türleri teşkil ederler. Umumiyetle kıyı sularında, birkaç millik mesafe dahilinde, şalütaj'ın sınırlandırılması lâzımdır. Şalütaj yapılabilen diplerin en mühimleri yarım adanın batı kıyısı boyunca birkaç nokta ile Adriatiğin kuzeyindeki mevkiilerdir, fakat birçok hallerde, 200 kulaçlık diplerin hududu sahilin yakınından geçer ki, bu şalütaj imkânlarını tahdid eder.

1949 da çıkartılan balık miktarı resmî istatistiklere göre, 150.000 ton olmuştur, bu rakkam bir minimum olarak kabul edilmelidir, zira İtalyan balıkçı limanlarının büyük bir kısmı ehemmiyetsiz ve sahil boyunca dağınık olduğundan tam istatistikleri sağlamak zordur.

Harp esnasında, İtalyan balıkçı filosunun tahminen % 35 i imha edilmişti. 1950 de filo 120.000 yekûn tonluk 40.000 parçaya malikti. Motörlü gemileri adet yekûnunun tahminen sadece % 10 nudur ve eski oluşu veya işe yaramaması bakımından kullanılışı iktisadî olmayan gemiler çoktur.

İtalyanın Akdenizindeki taze balık istihsalâtı % 15 nisbetinde yabancı ithalâtla ve % 2,3 nisbetinde Atlas Okyanusundaki İtalyan gemilerinin avı ile ikmal olunan millî pazarın ihtiyaçlarını tatmin etmek için gayri kâfidir.

1951 de istihsalât şu halde idi :

	Ton
Hamsi, sardalya ve Scombride'ler	60.885
Ton (*)	2.889
Diğer balıklar (Akdeniz istihsalâtı)	69.552
Yekûn	133.326

İtalyan hükûmeti, balıkçılık endüstrisinin daha fazla kıymetlenmesini istemektedir. 1949 da Saragat kanunu denen bir kanun çıkartılmıştır. Bu, yekûnu 6256 tonluk 145 motörlü balıkçı gemisinin inşasına derpiş etmektedir. Kıymetinin % 20 ilâ 30 unu karşılıyan yardımlar bu işe

(*) Ton = Orkinos balığı

ayrılmışlardır. Avlanan miktarlar üzerine bu kanunun bir tesir icra ettiğini tam olarak söylemek için vakit çok erkendir. Fakat şüphesiz, mihaniki hareketli gemilerin orta kalitesinin islahına yardım etmiştir. Bununla beraber, teçhizatsız oldukları için işletilmeleri fazla pahalı gemilerin sayısı daha çok yüksektir ve 31 Aralık 1949 da filo mevcudunun % 27 sini teşkil ediyorlardı. Bu hal, İtalyan hükümetini, mevcutları tabii kaynaklarla ahenkte tutmayı ihmal etmeksizin, filonun modernleşmesini tetkik etmeğe sevk etmiştir.

Balıkçılık Kredileri Komisyonu, Millî İş Bankasının Roma'daki merkezinde, son zamanlarda, tekrar teessüs etmiştir. Bu komisyonda yalnız bankanın mümessilleri değil, Ziraat ve Ormanlar, Deniz Ticaret ve Hazine Vekâletlerinin yüksek memurları içtima ederler.

Lübnan :

Lübnan'ın, memleketin mesahasına nisbeten uzun olan sahilleri ve Trablusşam, Beyrut, Sidon, ve Tyr gibi mühim limanları vardır, fakat balıkçılık endüstrisi memleketin iktisadiyatında az bir yer işgal eder. Resmî istatistikler yoktur.

1931 de, Gruvel tarafından, Lübnan ve Suriye kıyıları boyunca yapılan araştırmalar, balıkçılığın gelişmesinin mümkün olabileceğini göstermiştir. Şalütaj bölge kısımları tahdit edilmiştir, fakat sardalya ve yakın türler, yekûn istihsalâtında mühim bir yer işgal ederler ve istihsalât fazlaştırılabilir. Bugün balıkçıların teçhizatı gayri kâfidir ve dolayısıyla, sadece kıyıların yakınında avlanabilirler. Daha fazla tonajdaki teknelerin istimali, İtalya ve İspanya'da kullanılanlara benzer usullere intibak, istihsalâtta çabucak bir yükselmeğe sebep olabilir.

Lübnan balıkçılığının gelişmesi kifayetsiz olmakla beraber diplerde balık azdır; filhakika, dinamit çok kullanılan bir usuldür ve bazılarının tahmin ettiklerine göre pazarlarda satılan balığın aşağı yukarı yarısı bu metodla öldürülmüştür. Bu gibi adetler hoş görüldüğü müddetçe balıkçılık endüstrisinde hiç bir gelişme yer alamaz ve sıkı surette tatbik olunacak bir balıkçılık nizamnamesinin tesiri lüzumludur. Lübnan hükümeti dahilinde bir balıkçılık idaresi yoktur ve şimdi noksan olan balıkçılık politikasının tesisini mümkün kılmak için, bir idare birliğinin ve bir araştırma servisinin ihdası elzemdir.

Libya :

Libya sahilleri 2000 kilometre saha boyunca uzanır. Süngerler mühim bir kaynak teşkil ederler ve avcılıkları için değişik usullerden istifade edilir. En basiti bir fırtınadan sonra sahili dolaşmak ve dalgalar tarafından atılan süngerleri toplamaktır; fakat bu tarzda istihsal edilenin

kalitesi çok iyi değildir. Aksine, dalma en alâ süngerlerin elde edilmesini mümkün kılar. Ya çıplak, yahut takımlı dalma, 50 sene evveline kadar harcâlem bir usuldü, fakat bu şekilde erişilebilen derinlik 20 ilâ 30 metre olduğu halde, dalgıç takımının (Skafandra ve Fernez) kullanılması 75 metre derinliğe kadar araştırma yapılmasını mümkün kılmıştır. Maa-teessüf Skafandranın kullanılması, sık sık felç kurbanı olan dalgıçlar için ciddî tehlikeler arzeder. Süngerler uzun bir sırığa tesbit edilmiş tarak-kamaki- yardımı yahut deniz dibini tarıyan Kangava isimli tarak dubası ile dahî toplanabilir. Bu iki usulün süngerleri bozmak ve sonuncusunun ayrıca sünger tarlalarına zarar vermek mahzuru vardır.

Libya sahilinde sünger avlıyan gemi miktarı

Cetvel: 4

Milliyet	1950	1951
Yunan	109	75
Libya	18	18
İtalya	11	22
Tunus	—	1
Yekûn	138	116

Son dört sene zarfında, Libya'da her tipten ve her kalitede toplanan süngerlerin umumî miktarı şudur :

K i l o				
	1948	1949	1950	1951
Umumî istihsalât....	45.036	87.387	93.628	64.937

Yukardaki haberlerin büyük kısmı, Libya'da sünger istihsalâtı imkânlarını incelemek, istikbalinin ne olacağını nazarı dikkate almak ve daha iyi bir işletme için tavsiyeler beyan etmek üzere üç ay geçiren M. SERBETİS tarafından toplanan notlardan derlenmiştir.

M. SERBETİS'in yaptığı incelemeye göre, birkaç hususî tür müstesna, halihazırda nesil tükenmesi yoktur: Libya'lı gemilerin sayısı fazlalaştırılabilir, fakat her sene dalgıçlarda zuhur eden ölüm vak'aları hesaba katılacak olursa Skafandraların kullanılmasının terkedilmesi şayanı tavsiye olduğu gibi, Kamaki ve Kangavanın istimali umumileştirilebilir.

Sünger, Libya sularının en tanınmış istihsalâtı olmasına rağmen ba-

lık da alâka çekici bir eleman teşkil eder. Şimdiye kadar balığın Libya-lıların gıdasında mühim bir rol oynamadığı doğrudur. Başlıca istihsal merkezlerinden biri olan Trablusgarp'da, her nüfus senede ancak ortalama 2 kilogram istihlâk eder. 60.000 nüfuslu Bingazi'de pazarda satılan miktarın tamamı günde 35 kilogramı geçmez. Şimdi en çok yapılan balıkçılık ton avcılığıdır. İtalyan tipi dalyanlarda çıkartılan tonu işliyen yedi konserve fabrikası vardır. 1951 de, 254 Sicilyalı mütehasşısın dahil olduğu 1600 kişi, ton endüstrisinde kullanılıyordu; 1120 ton ton balığı avlanmış ve 503 ton yağlı konserve imâl edilmişti. Bu istihsalâtın tamamı İtalya'ya ihraç edilmiştir.

Balıkçılık geliştirilebilir, zira Libya Körfezi balıkçı gemilerinin çalışmasına müsaittir. Bundan başka, Libya sularının istihsal kabiliyetinin çok olduğu ve orada yaşayan değişik türlerin şayanı dikkat surette iyi geliştikleri kabul edilmiştir.

Şimdiye kadar balıkçılık endüstrisinin tekâmülü, tecrübeli balıkçıların ve tabii limanların eksikliği ile hudutlanmıştı. Münasip bir mesleki teşekkül ve limanların islahı, deniz kaynaklarının daha iyi işletilmesine sebep olabilir.

Suriye :

Suriye'de deniz avcılığı az gelişmiştir ve avlanan miktarların resmî istatistikleri yoktur. Suriye sahillerinin yalnız 150 kilometre uzunluğu vardır ki, bu memleketin mesahasına nisbeten azdır. Limanlar nadirdir ve yalnız Lâzkiye ve Tartus'un biraz ehemmiyeti vardır.

Balıkçılık, başlıca faaliyet sahası olan Ruad adası müstesna, sahil halkı tarafından az alâka görür.

İkinci dünya harbinden evvel, İtalyan balıkçı gemileri Lâzkiye'de üslenirdi. Avlanan miktarın bir kısmı yerinde satılır, fazlası Şam gibi iç istihlâk merkezlerine gönderilirdi.

Tathsu balıkçılığı ticarî bakımdan ehemmiyetsizdir. Bununla beraber ailevî istihlâk ihtiyaçlarını karşılamak üzere hidroelektrik ve sulama barajlarında avcılık yapılır.

Suriye hükûmeti balık endüstrisinin kıymetlenmesini tasarlıyor. Deniz kaynaklarının daha iyi kullanılması ve tathsu balık istihsalâtının yükselmesinin, ahalinin gıda tarzını islâha yardım edeceğine inanarak, Ziraat Vekâleti dahilinde bir balıkçılık kısmı kurmağa karar vermiştir ki, böyle bir servis balıkçılık politikasını tesis ve tatbik etmek için elzemdir. Aynı zamanda hükûmetin incelemeler yaptıрмаğa ve böyle bir gelişmeye temel hizmeti görececek lüzumlu vesaii toplamak üzere pratik projeleri ortaya koymağa niyeti vardır.

Programı gerçekleştirmek için Suriye hükûmeti F. A. O. nun teknik yardımını istemiştir. Suriyenin emrine bir balıkçılık mühendisi, bir balık yetiştiricisi ve bir balıkçılık idarecisi vermek üzere bir anlaşma imzalanmıştır. Ayrıca F. A. O. 25.000 dolârlık bir hudut dahilinde, balıkçılık tecrübeleri yapmağa tahsis edilecek bir geminin kira masraflarını tediye edecektir. Suriyeli talebelerin başka memleketlerde balıkçılığın incelemelerini mümkün kılmak için beş burs verilecektir.

Tunus :

Tunus kıyıları 1200 kilometre uzunluğundadır ve batı sahilindeki Hammame Körfezinde alâka çekici balıkçılık dipleri bulunur. Bilhassa mevsimlik türler için dört sahil gölünde balıkçılık faal olarak yapılmaktadır. En nihayet Sicilya Boğazı, Doğu Akdenize doğru olan geçişlerinde, ton balıklarının tabii geçiş yeridir. 1949 da, çıkarılan miktarların yekûnu 11.000 tona yükselmişti ki, 3.000 ini balıkçı gemilerinin istihsalâtını teşkil ediyordu. Halbuki 3.900 tonu lamparolar tarafından çıkarılmıştı, göllerin ve dalyanların istihsalâtı ise 500 ton civarına yükseliyordu.

Tunus'da ton balıkçılığının gelişmesi için mühim gayretler sarfedilmiştir. Harpten evvel, dalyanlar tonların avlanması için kullanılan başlıca vasıtaydı. 1939 da dördü kuzey sahilinde ve biri doğu sahilinde olmak üzere, bu dalyanların beşi işlemekte idiler.

Tunus seferi zarfında, bu tesisler ciddi surette tahrip olunmuşlardır ve 1949 da yalnız Sidi Davud dalyanı işler haldeydi.

Bu dalyanların islâhını temin etmek üzere, Tunus Hükûmeti 1949 da hususî bir şirkete, 1939 da işletilen beş dalyanın, keza 1939 da da işletilmeyen diğer üç dalyanın işletme imtiyazını ihale etmiştir. 1949/50 de yalnız Sidi Davud dalyanı işletilmişti; 1951 de Sidi Davud ve Manastır dalyanları işletildiler. 1953 de ise en aşağı üç dalyanın işletmeğe konulması lâzımdır.

Müteahhit şirket balıkçılık usullerini pode mernleştirmeye taahhüt etmiştir. 1950 de Sidi Davud dalyanı yeniden inşa edilmiş ve Fasta kullanılan dalyan modellerine göre değiştirilmiştir; daha sağlam ağlar istimal edilmiş ve dalyan denize doğru uzatılmıştır. Yeni tip dalyanla elde edilen ilk neticeler çok cesaret verici olmuştur. 1949 da 65 tona yükselen, avlanan miktarlar 1950 de 430 tona erişmiştir. Buna rağmen yalnız bir sene zarfında sade bir dalyanın işletiminin mümkün olamayacağı aşikârdır; 1951 de elde edilen sonuçlar hakkında F. A. O. nun malûmatı yoktur.

Kaliforniya metodlarına göre ırıpla yapılacak ton balıkçılığı için Yugoslav hükûmeti ile bir anlaşma yapılmıştır. Bu tecrübelerle ait hiç

bir rakkama malik olmamamıza rağmen, neticenin fevkalâde olduğu bize bildirilmiştir. 1952 mevsimi zarfında yeni tecrübelerle teşebbüs edilmelidir.

1950 de avlanan tonun tahminen yarısı konserve haline konmuştur ve mahallî idare, konserve ve istihsalâtının gelişmesini nikbinlikle karşılamaktadır.

Türkiye :

Balıkçılık Türk sahilleri boyunca yapılır, fakat avlanan miktarların tahminen % 70 i ile başlıca bölge İstanbul'dur. Boğaz tarikiyle göçlerini yaparken, bazı sebeplerden dolayı, ton ve sardalya çok bol olur.

Resmî kaynaktan, 1 Temmuz 1949-30 Haziran 1950 devresi için istihsalât yekûnunun 30.000 ton olduğu anlaşılmıştır. Bu rakkam, muhakkak ki azdır ve Türkiye'de avlanan miktarların yekûnu, toptan 115.000 ton olarak hesaplanabilir.

Türk hükûmeti, halihazırda avlanan miktarların mühim görünmesine rağmen aslında gayrikâfi olduğuna kanidir. Harpten evvel, balıkçılığı kıymetlendirmek için gayretler sarfedilmiştir; o zamandanberi bu dava bilhassa, bir kalkınma plânı hazırlamış olan, Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından incelenmiştir. Amerikan İktisadî İşbirliği İdaresinin yardımı ile dışarıya balıkçı ve nakliye gemileri soğutma malzemesi ve balıkların taşınması için soğuk hava vagonları ısmarlanmıştır. 100 soğuk hava deposu, halihazırda inşa halindedir. 16 modern balıkçı teknesi (8 i ağ gemisi) ısmarlanmıştır, Almanya'dan 70 soğuk hava vagonu satın alınmıştır ve işletmeğe konulacaktır. Balığı muhafaza etmek üzere levazımat satın alınması için 200.000 dolâr tahsis edilmiştir. 1951 de İstanbul Üniversitesi dahilinde bir Hidrobioloji Enstitüsü kurulmuştur; üç araştırma ve bir hidrograf gemisine maliktir. Bir Balıkçılık mektebi, halihazırda, tesis edilme yolundadır. Bu faaliyete taallük eden meselelere daha sıkı bir alâka çekebilmek üzere bir Balıkçılık İdaresi kurulması tasavvur edilmektedir. Türk hükûmeti tarafından, şimdiki halde, ele alınan işlerden biri de yeni balıkçılık nizamnamesinin hazırlanmasıdır. Zira şimdiki kanunların, halihazırdaki ihtiyaçlara cevap vermediği kaydedilmektedir. Ayrıca, hükümet F. A. O. nun teknik yardımını istemiş ve bir biologun, bir mühendisin, balığı dondurma ve tanziminde mütehasıs bir teknoloğun, yağ ve un hazırlanmasında mütehasıs bir teknoloğun ve bir balıkçılık iktisadiyatçısının Türkiye'ye gönderilmesi için müzakereler yapılmaktadır. Türk talebelerine dört burs tahsisi dahî tasavvur edilmektedir.

Yugoslavya :

Yugoslav balıkçılığının % 80 i Hırvatistan'dan yapılır. Başlıca türler sardalya, mersin, uskumru ve hamsidir. Deniz balıkçılığında başka Yugoslavya mühim tatlısu dalyanlarına maliktir. Filhakika Tuna üzerinde balıkçılık çok gelişmiştir, alabalık ve sazan birçok göllerde bulunur. Maluteuski kanalı boyunca istridyecilik yapılmakta, sahil boyunca mercan ve sünger işlenmektedir.

1950 de 7.300 tonu tatlısu balığı olmak üzere çıkarılan miktarlar 28.700 tona yükselmiştir. Aşağıdaki cetvelin gösterdiği gibi geçen senelere nisbeten istihsalâta hissedilir bir yükselme tesbit edilmiştir.

1938	1947	1948	1949	1950
13.300	16.000	18.000	20.000	23.700

Harp esnasında tahrip edilen mühim miktardaki levazımat hesaba katılacak olursa, böyle bir gelişme bilhassa alâka vericidir.

Başlıca, muhtelif kooperatiflerin yardımıyla, istihsalât organizasyonu yolunda, Yugoslav hükûmetinin sıkı ve devamlı politikası bu neticeyi vermiştir. UNRRA dahî, Yugoslav balıkçılığının emrine motörler ve balıkçı gemileri vererek tesirli bir yardımda bulunmuştur. Bilhassa açık deniz balığına taallük eden yeni balıkçılık usullerine uyulmuştur ve bu sahada araştırmalara devam edilmektedir. Yugoslav hükûmeti daha yapılacak terakkiler kaldığını takdir etmekte ve balık konservesi endüstrisinin islâhına ardım etmek üzere, Yugoslavya'ya teknik yardım bâbindan bir mütehassıs gönderilmesi için F. A. O. nun balıkçılık kısmı teknik yardım servisleri şefi M. FIELDER, bu meseleyi münakaşa etmek için Yugoslavya'ya gitmiştir.

Netice :

Akdenizin istihsal kabiliyetinin, dünyanın diğer denizlerinininkinden aşağı olduğu şüphesizdir. Bununla beraber, sahil memleketlerinin bir çok halkı, beslenmesine lâzım hayvani proteininin mühim bir kısmını balıkçılığa borçludurlar ve şimdiki halde Akdeniz'den çıkarılan miktarların yekûnu senede en az 600.000 ton olarak hesaplanabilir. Bölgelerde kaydedilen değişik temayüllerin kısaca tetkiki, birçok memleketlerin deniz balıkçılığı endüstrilerini ciddi surette geliştirmekte olduklarını göstermiştir. Bazıları harpten evvelkine nisbeten, istihsalâtını iki mislinden fazlaya çıkartmışlardır. Birkaç memlekette, tatlısu balıkçılığında, buna denk bir gelişme kaydedilmiştir.

Zaten tükenmiş olan diplerin eski metodlarla işletiminin fazlaştırılması muvaffakiyetsizlik doğuracağı halde, tersine, yeni usullerin ve

mükemmelleşmiş âletlerin kullanılması ve mümkün olduğu zaman, yeni diplerin işletilmesi, meseleyi halledecek en iyi çarelerden olduğu zannediliyor.

Böyle bir politikayı takip etmeği istiyen memleketler, bunu yalnız başlarına zorlukla yapabilirler, fakat milletlerarası işbirliği sayesinde, lâzımgelen tecrübeleri yapmak için vesikaları, mütchassısları ve lüzumlu levazımatı elde edebilmek inkânına maliktir. F. A. O. nun genişletilmiş teknik yardım programı sayesinde, birkaç Akdeniz milleti mütchassıslar ve burslar elde edebilmişlerdir. Aynı yardım, lâzım oldukça, diğer memleketlere de verilebilir. Dünyanın başka kısımlarında kurulanlara benzer mükemmelleştirme merkezlerinin teşekkülü gibi başka tarz yardımlar dahî Akdeniz'de de tahakkuk ettirilebilir.

En nihayet Akdenizdeki Balıkçılık Umumî Konseyi sayesinde, alâkadar memleketler yeni buluşların mübadelesini, ilmî araştırmalarını ve meslekî teşkilâtlarını geliştirmek, bir kıymetlendirme plânının işlenmesi ve tatbiki fırsatını bulabilirler.